

Jouko Sihvon puhe Tampereen tuomiokirkossa Tammisunnuntain kirkkojuhlassa 24.1.2010

Kuva: **Jorma Hautala**

Hyvät kuulijat. Kaksi vuotta sitten puhuttiin vapaussodasta, josta oli kulunut 90 vuotta. Kuluneena syksynä ja edelleen puhutaan talvisodasta, josta on kulunut 70 vuotta. Tässä juhlassa on paikallaan puhua noiden vanhojen tapahtumien, molempien sotien myönteisistä puolista. Mitä hyvää niissä mukana olleet miehet ja naiset ovat hankkineet ja varmistaneet meille nuoremmille sukupolville sotien sisältämien todella pahojen asioiden vastineeksi? Mistä asioista me olemme tulleet kiittämään Jumalaa, kansojen Kaitsijaa, tänne Tampereen tuomiokirkkoon? Mielestäni ainakin kolmesta suuresta asiasta, ensiksi (1) Suomen itsenäisyydestä ja vapaudesta, toiseksi (2) kansamme eheytymisestä ja kolmanneksi (3) kiitämme siitä perinnöstä, minkä sodissa kaatuneiden, vammautuneiden ja veteraanien uhraukset ovat jättäneet meidän tämän päivän suomalaisten vaalittavaksi.

(1) Itsenäisyys ja vapaus

Vuonna 2008 todettiin vapaussodasta, että sen lopputulos pelasti Suomen ensimmäisen kerran bolshevikki-ideologian ja -vallan alaisuudesta. Silloin sodan hävinnyt puoli piti sitä suurena onnettomuutena, mutta tämän päivän tietämyksen valossa hävinneenkin puolen ihmiset pitävät Suomen itsenäistymistä hyvänä asiana. Siitä on Jumalaa kiitetty sen jälkeen jokaisena joulukuun 6. päivänä kaikissa Suomen kirkoissa.

Ehkä muutama tosiasia suomalaisten kohtaloista Neuvostoliitossa on syytä mainita ymmärtääksemme, mistä kaikesta vapaussota pelasti meidät ja kuinka suuri asia vapaus, itsenäisyys oli meille suomalaisille jo ennen talvisotaa. Inkerinsuomalaisista noin 13 000 teloitettiin, vielä useammat joutuivat pakkotyöleireille nääntymään muka vastavallankumouksellisina, mihin riitti pelkkä suomalaisuus. Lähes puolet perheistä karkotettiin kodeistaan, omaisuus takavarikoitiin ja maat otettiin kolhoosien käyttöön. Kirkot suljettiin, papit ja muut aktiivikristityt vangittiin.

Vielä kauheampi oli Neuvostoliittoon paenneiden ja loikanneiden punaisten suomalaisten kohtalo. He pakenivat sinne valkoisten kosta tai hakeutuivat vapaaehtoisesti rakentamaan ihannevaltiota. Vuoteen 1939 mennessä noin puolet 15 000 suomalaisesta oli vangittu ja suurin osa heistä teloitettu pelkästään suomalaisen kansallisuuden perusteella. Siinä ei auttanut ihmisen omaksuma kommunismi, ei kommunistisen puolueen jäsenyyssään. Sellaista saivat aikaan Stalinin vainot 1930-luvulla. Mikä olisikaan ollut meidän osamme, jos bolshevikit olisivat saaneet määräysvallan tässä maassa?

Ei Suomen valtiovalta ole turhaan määrännyt pitämään kiitosjumalanpalveluksen jokaisessa seurakunnassa itsenäisyyspäivänä. Lauri Kaliala on virressä 583 ilmaissut kiitollisuuden syyn seuraavin sanoin: ”Veisaten Herralle kunniaa kannamme, riemuiten hänelle kiitoksen annamme. Hän laupeudessaan soi meille isänmaan, sen pellot viljyvät, sen rannat ihanat ja vapauden lahjan.”

(2) Kansan eheytyminen

Se että vapaussodasta tuli kansalaissota, johtui vallinneista yhteiskunnallisista ja taloudellisista olosuhteista Suomessa ja bolshevikivallankumouksen hengen leviämisestä Suomeen vuonna 1917. Näin jälkeensä voidaan noiden syiden joukkoon lisätä se tosiasia, ettei kukaan tammikuussa 1918 tiennyt vielä, millaiseksi voitokas bolshevismi Venäjällä oli kehittyvä. Monet uskoivat, että se rakentaa nimenomaan heikoimmassa asemassa olevien ihmisten ihannevaltion, mutta niinhän ei tapahtunut. Toiset olivat tulleet vakuuttuneiksi jo keisariajan loppupuolella koetun venäläistämispainostuksen ja poliittisen autonomian riistämisen paineissa, että meidän on päästävä eroon ja itsenäistyttävä Venäjältä. Jääkäriliike 1910-luvulla oli siitä vahvana osoituksena.

Bolshevismi näytti todellisen karvansa karmeimmin Stalinin aikana ja vielä sen jälkeenkin. Suomen kansan eheytyminen oli tietysti alkanut jo kohta maan itsenäistyttyä. Maan demokraattinen hallinto antoi kaikille kansalaisryhmille mahdollisuuden kohentaa omaa elämäänsä. Neuvostoliiton aluevaatimukset syksyllä 1939 Karjalan kannaksella ja Hankoniemellä avasivat kuitenkin kaikkien suomalaisten silmät näkemään, millainen suuri

itänaapurimme oli, että sen vaatimukset olivat suurta vääryyttä pientä Suomea kohtaan, että ne loukkasivat syvästi meitä rauhaa rakastavia suomalaisia.

Jumalaan turvautuminen hädän hetkellä tuli esille jo silloin, kun Paasikivi lähetettiin ensimmäiselle alueluovutuksia koskevalle neuvottelumatkalle Moskovaan lokakuussa 1939. Kansaa kokoontui paljon Helsingin asemalle rohkaisemaan lähtijöitä. Uskonnollis-isänmaallinen henki tuli esille lauluissa, jotka kansa lauloi. Ensiksi laulettiin ”Kuullos pyhä vala, kallis Suomenmaa, sinuun koskea ei väkivalta saa, Sua suojelemme, verin varjelemme. Ollos huoleton, poikas valveill’ on”. Toiseksi laulettiin virsi 170 ”Jumala ompe linnamme ja vahva turva aina, on miekkamme ja kilpemme ajalla vaaran vaivan. Se vanha vainooja, kavala kauhea, on kiivas kiukkuinen ja julma hirmuinen. Vain Herra hänet voittaa. On turha oma voimamme vääryyden valtaa vastaan. Me turman vallat voitamme Herrassa ainoastaan” sekä lopuksi Maamme.

Kun alueluovutuksista ei päästy sopuun Stalinin ja Molotovin kanssa, toivottiin, ettei sota syttyisi, kun talvikin oli tulossa. Mutta kolme viikkoa viimeisen neuvottelumatkan jälkeen puna-armeija hyökkäsi sotaa julistamatta rajojemme yli ja sen lentokoneet alkoivat pommittaa rauhallisia siviilejä kaupungeissamme. Silloin Suomen kansa yksimielisesti asettui vastarintaan. Mannerheimin päiväkäsky joulukuun 1. päivältä 1939 sanoitti suomalaisten tunnot. Luen päiväkäskystä vain alun ja lopun. ”Suomen uljaat sotilaat! Ryhdyn tähän tehtävään hetkellä, jolloin vuosisatainen vihollisemme jälleen hyökkää maahamme. . . . Tämä sota ei ole mitään muuta kuin Vapaussotamme jatkoa ja loppunäytös. Me taistelemme kodin, uskonnon ja Isänmaan puolesta.”

Puolustautumista Neuvostoliiton jättimäisen puna-armeijan hyökkäystä vastaan eivät panneet kyseenalaiseksi edes ne, jotka 1918 olivat aatteellisesti valkoisia vastaan. Mielenkiintoisen esimerkin tästä kertoi viime lokakuussa radiossa eräs veteraani. Silloin talvisodan alussa radiohaastattelija oli kysynyt kersantti Aarne Saariselta, josta myöhemmin tuli kommunistisen puolueen puheenjohtaja, mitä hän ajatteli alkaneen sodan mahdollisuuksista. Hänen vastauksensa oli kuulunut pieni pilke silmäkulmassa jotenkin tähän tapaan: ”Eihän meillä nyt ole hätää, kun Mannerheim on MEIDÄN puolellamme.” Ylipäällikköön luotettiin puoluekannasta riippumatta, ja yksimieleisyys aseellisenkin puolustautumisen oikeudesta kattoi käytännössä koko kansan.

Jos nykyinen tietämys bolshevismista olisi ollut punaisten käytettävissä vuonna 1918, kapinaa ja kansalaissotaa ei olisi ehkä lainkaan syttynyt. Tämän päivän tietämyksen vallitessa enää harva ihminen ihannoit tai ikävöi bolshevismin siipien suoja. Me KAIKKI suomalaiset osaamme nyt arvostaa itsenäistä Suomea ja sen demokraattista vallankäyttöä. Siitä me tänään Jumalaa kiitämme.

(3) Talvisodan jättämästä perinnöstä

Talvisodassa suomalaiset taistelivat Marskin johdolla kodin, uskonnon ja isänmaan puolesta. Emme onnistuneet pelastamaan niiden koteja, jotka olivat niin sanotulla luovutettavalla alueella. Siinä rytkäksä meni minunkin lapsuudenkotini ja yli 400 000 muun evakkoon joutuneen suomalaisen ja vasemmanpuoleinen helma Suomi-neidolta. Mutta valtaosa kodeista ja isänmaasta säilyi omissa käsissämme. Täällä olemme me omat kotimme

menettäneetkin saaneet rakentaa uudet kodit ja rakentaa isänmaatamme entistä vauraammaksi. Siitä me tänään kiitämme Jumalaa.

Taistelu bolshevikkivaltaa vastaan sisälsi taistelun kristillisen uskon vihollista vastaan. Se että Mannerheim sisällytti puolustamisen arvoisten arvojen joukkoon uskonnon, on ymmärrettävää. Marski tiesi, että suomalaisille isien usko ja luottamus Jumalaan olivat olleet luovuttamattomia voiman ja kestämisen lähteitä vuosisatojen ajan. Niistä ei ollut vara luopua. Toinen syy saattoi olla tietoisuus, että Neuvostoliitossa oli taisteltu kirkkoja ja uskontoa vastaan koko bolshevikkien vallassa olon aika. Uskoa ja uskontoa puolustaessaan talvisodan taistelijat puolustivat samalla länsimaista kulttuuria ja koko kristikuntaa ateistista bolshevismia vastaan. Suomalaiset olivat silloin kristinuskon ja koko länsimaisen sivistyksen etuvartioina Pohjolassa. Tänään kiitämme siitä, että uskon lahja on säilynyt kansamme keskuudessa. Kolmesta sanasta, koti uskonto ja isänmaa, on tullut meille suomalaisille suorastaan pyhiä arvoja. Annammehan niiden ohjata elämäämme tulevaisuudessakin.